

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Delegatura w Lublinie
20-079 Lublin, ul. Dolna 3-go Maja 5
Tel. (0-81) 532-35-31, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-MAIL: LUBLIN@UOKIK.GOV.PL

Lublin, dnia 11 stycznia 2007r.

RLU-61-58/06/MW

DECYZJA RLU – 01/07

I. Na podstawie art. 23 e ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, zm. Dz.U. 2006 Nr 15, poz. 1119, Dz.U. Nr 170 poz. 1217), oraz stosownie do art. 28 ust 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 18 poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu,

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Piotra Wasaka prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Ośrodek Szkolenia, Doksztalcania i Doskonalenia Kadr „Kursor” ul. Narutowicza 62 w Lublinie, polegającą na zamieszczeniu w stosowanych wzorcach umowy następujących postanowień:

1. § 2.2 wzoru Nr I i III w brzmieniu – *„Zaległość w opłacie chesnego może spowodować rozwiązanie umowy przez prowadzącego szkołę w trybie natychmiastowym , bez zachowania okresu wypowiedzenia i skreślenia z listy słuchaczy”;*
2. § 3.1. wzoru Nr I w brzmieniu - *”Prowadzący szkołę zastrzega sobie, że w przypadku zmniejszenia liczby słuchaczy do 6 osób w grupie (z przyczyn niezależnych od ośrodka) po wcześniejszej konsultacji z członkami grupy, będzie miał prawo dokonać reorganizacji grupy w celu przeniesienia pozostałych słuchaczy do grup o takim samym stopniu zaawansowania i programie nauczania”;*

3. § 3.1. wzoru nr II i III w brzmieniu: *”Prowadzący szkołę zastrzega sobie, że w przypadkach zmniejszenia liczby słuchaczy do 3 osób w grupie (z przyczyn niezależnych od ośrodka) po wcześniejszej konsultacji z członkami grupy, będzie miał prawo dokonać reorganizacji grupy w celu przeniesienia pozostałych słuchaczy do grup o takim samym zaawansowaniu i programie nauczania”*;

4. § 4.1. wzoru nr I, II, III umowy w brzmieniu: *„W razie wypowiedzenia umowy przez słuchacza bądź skreślenia go z Listy słuchaczy zgodnie z § 2 ust.2 jest on zobowiązany do uiszczenia chesnego, które pozostało do opłacenia do dnia rozwiązania umowy zgodnie z § 2 ust.1 oraz zwrotu kwoty stanowiącej równowartość udzielonych mu zniżek”*,

które stanowią klauzule wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, co stanowi naruszenie art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, zm. Dz.U. 2006 Nr 157, poz. 1119, Dz.U. Nr 170 poz. 1217),

- oraz stwierdza się zaniechanie jej stosowania:

we wzorze umowy nr I z dniem 27 czerwca 2006r.

we wzorze umowy nr II , III z dniem 30 czerwca 2006r.

II. Na podstawie art. 23 c ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, zm. Dz.U. 2006 Nr 15, poz. 1119, Dz.U. Nr 170 poz. 1217), oraz stosownie do art. 28 ust 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 18 poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu,

działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Piotra Wasaka prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Ośrodek Szkolenia, Doksztalcania i Doskonalenia Kadr „Kursor” ul. Narutowicza 62 w Lublinie, polegającą na zamieszczeniu w stosowanych wzorcach umowy następujących postanowień wzorca umowy nr IV - § 3.1.

”W przypadku, gdy z przyczyn niezależnych od ośrodka nastąpi zmniejszenie liczby słuchaczy w grupie, do której uczęszcza Słuchacz, do 5 osób, Ośrodek zastrzega sobie prawo do podwyższenia w danym semestrze każdemu ze słuchaczy wysokości chesnego proporcjonalnie do wartości chesnego utraconego przez ośrodek w wyniku zmniejszenia liczby słuchaczy w grupie lub dokonania połączenia grup” – które stanowią klauzule wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, co stanowi naruszenie art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, zm. Dz.U. 2006 Nr 157, poz. 1119, Dz.U. Nr 170 poz. 1217), ;

i nakazuje zaniechania jej stosowania .

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w prowadzonym postępowaniu wyjaśniającym zebrał informacje dotyczące stosowanych przez niepubliczne szkoły językowe działające na terenie właściwości terytorialnej Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie wzorów umów zawieranych z konsumentami oraz Regulaminów świadczenia usług.

Ocena nadesłanych materiałów – w tym wzorca Umowy Nr I, II, III i IV zawieranej z konsumentami przez Piotra Wasaka prowadzącego Ośrodek Szkolenia, Doksztalcania i Doskonalenia Kadr „Kursor” ul. Narutowicza 62 w Lublinie (zwany dalej „Kursor”) pod kątem ewentualnego naruszenia art. 23 a ust.1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2005 r. Nr 244 poz. 2080, zm. Dz.U. 2006 Nr 157, poz. 1119, Dz.U. Nr 170 poz. 1217) – zwanej dalej ustawą o ochronie (...) dała podstawę do wszczęcia w dniu 10.11.2006r. postępowania administracyjnego przeciwko w/w przedsiębiorcy z zarzutem naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorze Umowy o przeprowadzenie zajęć językowych następujących postanowień :

1. § 2.2. wzoru Nr I i III w brzmieniu – *„Zaległość w opłacie czesnego może spowodować rozwiązanie umowy przez prowadzącego szkołę w trybie natychmiastowym, bez zachowania okresu wypowiedzenia i skreślenia z listy słuchaczy”;*

2.§ 3.1. wzoru Nr I w brzmieniu - *„Prowadzący szkołę zastrzega sobie, że w przypadku zmniejszenia liczby słuchaczy do 6 osób w grupie (z przyczyn niezależnych od ośrodka) po wcześniejszej konsultacji z członkami grupy, będzie miał prawo dokonać reorganizacji grupy w celu przeniesienia pozostałych słuchaczy do grup o takim samym stopniu zaawansowania i programie nauczania”;*

3.§ 3.1. wzoru nr II i III wzoru umowy w brzmieniu: *„Prowadzący szkołę zastrzega sobie, że w przypadkach zmniejszenia liczby słuchaczy do 3 osób w grupie (z przyczyn niezależnych od ośrodka) po wcześniejszej konsultacji z członkami grupy, będzie miał prawo dokonać reorganizacji grupy w celu przeniesienia pozostałych słuchaczy do grup o takim samym zaawansowaniu i programie nauczania”;*

4. § 4.1. wzoru nr I, II, III umowy w brzmieniu: *„W razie wypowiedzenia umowy przez słuchacza bądź skreślenia go z Listy słuchaczy zgodnie z § 2 ust.2 jest on zobowiązany do uiszczenia czesnego, które pozostało do opłacenia do dnia rozwiązania umowy zgodnie z § 2 ust.1 oraz zwrotu kwoty stanowiącej równowartość udzielonych mu zniżek”*

5. § 3.1 wzoru umowy nr IV w brzmieniu: *„W przypadku, gdy z przyczyn niezależnych od ośrodka nastąpi zmniejszenie liczby słuchaczy w grupie, do której uczęszcza Słuchacz, do 5 osób, Ośrodek zastrzega sobie prawo do podwyższenia w danym semestrze każdemu ze słuchaczy wysokość czesnego proporcjonalnie do wartości czesnego utraconego przez ośrodek w wyniku zmniejszenia liczby słuchaczy w grupie lub dokonania połączenia grup”.*

W odpowiedzi na wszczęcie postępowania administracyjnego przedsiębiorca Piotr Wasak pismem z dnia 27 listopada 2006r. wyjaśnił, że większość zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanowień znajduje się we wzorach I , II i III – które nie są już stosowane w umowach ze słuchaczami. „Kursor” zaprzestał stosowania wzoru nr I umowy z dniem 27 czerwca 2006r. zaś wzoru nr II i III w dniu 30 czerwca 2006r. oraz wycofał

je z obrotu. W roku szkolnym 2006/2007r. tj. od września 2006r. stosowany jest wyłącznie wzór nr IV. W odniesieniu do wzorca nr IV „Kursor” zgodził się z postawionymi zarzutami i w związku z tym zadeklarował chęć zaniechania stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. „Kursor” pismem z dnia 20 grudnia 2006r. stwierdził, że wycofa stosowany wzór umowy do dnia 31 marca 2007r.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił co następuje:

Piotr Wasak prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą: Ośrodek Szkolenia, Doksztalcania i Doskonalenia Kadr „Kursor” w Lublinie na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nr WSA/EP.II.6410-4328/2006. W tym zakresie prowadzi również naukę języków obcych, co wynika z zaświadczenia wydanego przez Prezydenta Miasta Lublina z dnia 11 grudnia 2003r. o wpisie do ewidencji szkół i placówek niepublicznych Miasta Lublin pod nr 216/P/N/ Urząd Miasta Świdnik z dnia 28.05.2006r. Przedsiębiorca w ramach prowadzonej działalności zawierał ze słuchaczami umowy o naukę języka obcego w oparciu o wzorce umowne. Podpisanie umowy ze słuchaczem następowało poprzez akceptację wzorca i złożenie pod nim podpisu. W roku szkolnym 2005/2006 obowiązywały wzorce umowne Nr I, II i III, zaś w roku szkolnym 2006/2007 wzorzec Nr IV.

W odniesieniu do wzorca umowy nr I, II i III Prezes Urzędu zakwestionował zastępujące zapisy:

1. § 2.2. wzoru Nr I i III w brzmieniu – *„Zaległość w opłacie czesnego może spowodować rozwiązanie umowy przez prowadzącego szkołę w trybie natychmiastowym, bez zachowania okresu wypowiedzenia i skreślenia z listy słuchaczy”;*

2.§ 3.1. wzoru Nr I w brzmieniu - *”Prowadzący szkołę zastrzega sobie, że w przypadku zmniejszenia liczby słuchaczy do 6 osób w grupie (z przyczyn niezależnych od ośrodka) po wcześniejszej konsultacji z członkami grupy, będzie miał prawo dokonać reorganizacji grupy w celu przeniesienia pozostałych słuchaczy do grup o takim samym stopniu zaawansowania i programie nauczania”;*

3.§ 3.1. wzoru nr II i III wzoru umowy w brzmieniu: *”Prowadzący szkołę zastrzega sobie, że w przypadkach zmniejszenia liczby słuchaczy do 3 osób w grupie (z przyczyn niezależnych od ośrodka) po wcześniejszej konsultacji z członkami grupy, będzie miał prawo dokonać reorganizacji grupy w celu przeniesienia pozostałych słuchaczy do grup o takim samym zaawansowaniu i programie nauczania”;*

4. § 4.1. wzoru nr I, II, III umowy w brzmieniu: *„W razie wypowiedzenia umowy przez słuchacza bądź skreślenia go z Listy słuchaczy zgodnie z § 2 ust.2 jest on zobowiązany do uiszczenia czesnego, które pozostało do opłacenia do dnia rozwiązania umowy zgodnie z § 2 ust.1 oraz zwrotu kwoty stanowiącej równowartość udzielonych mu zniżek”.*

W odniesieniu do w/w postanowień ostatnia umowa podpisana i obowiązująca w oparciu o wzorzec nr I została rozwiązana z dniem 27 czerwca 2006r, zaś ostatnia umowa podpisana i obowiązująca w oparciu o wzorzec nr II i III została rozwiązana z dniem 30 czerwca 2006r.

W roku szkolnym 2006/2007 „Kursor” zawierał umowy ze słuchaczami w oparciu o wzorzec nr IV. Prezes Urzędu zakwestionował zapis § 3.1. o treści: *”W przypadku,*

gdy z przyczyn niezależnych od ośrodka nastąpi zmniejszenie liczby słuchaczy w grupie, do której uczęszcza Słuchacz, do 5 osób, Ośrodek zastrzega sobie prawo do podwyższenia w danym semestrze każdemu ze słuchaczy wysokość czesnego proporcjonalnie do wartości czesnego utraconego przez ośrodek w wyniku zmniejszenia liczby słuchaczy w grupie lub dokonania połączenia grup”.

Po wszczęciu postępowania administracyjnego przedsiębiorca zadeklarował, że wycofa z obowiązujących umów w/w zapis do dnia 31 marca 2007r.

Prezes Urzędu zważył co następuje :

Art. 23a. ust.1 ustawy o ochronie (...) stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów (ust. 2).

Ust. 2 tego przepisu wylicza określone co do nazwy czyny, stanowiące samoistnie praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, przy czym wyszczególnienie to nie ma charakteru zamkniętego.

W okolicznościach sprawy, aby doszło do naruszenia art. 23 a ust 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów należy wykazać, że działania te:

- godzą w zbiorowe interesy konsumentów,
- są bezprawne poprzez stosowanie wzorca umowy, którego treść w analogicznej postaci została już wpisana do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

Przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów jest spełniona, gdy działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów jako zbiorowości. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni interesy ogółu konsumentów, większej ich grupy. Ustawa antymonopolowa w odniesieniu do konsumentów chroni interesy nieograniczonej liczby podmiotów, których nie da się zidentyfikować, interesy konsumentów, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym.

W opinii Prezesa Urzędu zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje w sposób jednoznaczny, że działania przedsiębiorcy wyczerpują przesłanki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 23a. ust.2 ustawy o ochronie (...), poprzez zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone. Oferta przedsiębiorcy skierowana jest do z góry nieokreślonej liczby konsumentów poprzez skierowanie do nich oferty usługowej w postaci nauki języka obcego. W tym celu przedsiębiorca posługuje się przygotowanym przez siebie wzorcem umowy, które wiążą strony - przedsiębiorcę i konsumenta, poprzez zawarcie pisemnej umowy na naukę języka obcego po uiszczeniu przez tego ostatniego kosztu tej nauki. Wzorzec ten określa wzajemne prawa i obowiązki stron w trakcie nauczania. Z oferty tej skorzystali już konsumenci

decydując się na naukę w tej szkole, ale z usług tych w każdej chwili mogą skorzystać także inni konsumenci. W związku z tym krąg osób, który został już dotknięty stosowaną praktyką i który taką praktyką może zostać dotknięty jest nieograniczony, nie możliwy z góry do określenia ani zidentyfikowana, a tym samym spełnia warunki zbiorowego interesu konsumentów. Wszystkie kwestionowane zapisy dotyczą w istocie interesów ekonomicznych stron a przy skrajnie niekorzystnym dla słuchaczy ich zastosowaniu mogą narazić ich na nieuzasadnione straty. Zagrożenie interesów ekonomicznych podmiotów indywidualnych przekłada się w okolicznościach sprawy na zagrożenie szerokiego kręgu wszystkich potencjalnych uczestników popytowej strony rynku, również tych, którzy w przyszłości będą chcieli korzystać z usług tego przedsiębiorcy. Tym samym działania przedsiębiorcy naruszają bezpieczeństwo ekonomiczne konsumentów, czyli godzą w wartości najsilniej chronione przez ustawodawstwo konsumenckie.

Zatem, spełniona została w okolicznościach sprawy przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie *porządek prawny* obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych, jako *zasady współżycia społecznego*.

Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy czyn sprawcy był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są:

- normy prawa powszechnie obowiązującego - jako reguły postępowania wyznaczone przez nakazy i zakazy wynikające z norm prawa pozytywnego, w szczególności prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy, finansowego, ustaw i aktów prawnych regulujących poszczególne dziedziny gospodarki, itp.,
- nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego (dobre obyczaje) - *Komentarz do Kodeksu cywilnego Gerard Bieniek Lex Polonica Prima*.

O bezprawności działania decyduje całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego- *uzasadnienie do I PKN 267/2001 wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna – Lex Polonica Prima*.

Zakwestionowanym działaniem przedsiębiorcy w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego w niniejszej sprawie jest posługiwanie się w stosunku do konsumentów – słuchaczy „Kursor” zapisami we wzorze umowy, którego tożsama treść została uznana przez Sąd Okręgowy w Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone klauzule umowne i które wpisane zostały do Rejestru niedozwolonych klauzul umownych.

Z treści art. 479⁴² Kpc wynika, że Sąd Okręgowy w Warszawie- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w razie uwzględnienia powództwa o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w sentencji wyroku przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazuje ich wykorzystywania. Z brzmienia art. 479⁴³ Kpc wynika również, że wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵§2 Kpc.

Stanowisko Prezesa Urzędu zostało poparte orzecznictwem SOKiK. Z wyroku SOKiK z dnia 25 marca 2004r. – sygn. akt. XVII Ama 51/03 wynika, że wprowadzenie przez przedsiębiorcę do obrotu wzorca umownego zawierającego postanowienia o

treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi przesłankę uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy, o której mowa w art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie (...).

Oznacza to, że bezprawnym jest stosowanie w obrocie z konsumentami postanowień, które zostały wpisane do rejestru, nawet jeżeli postanowienia te stosują inni przedsiębiorcy niż pozwani w procesie przez SOKiK prowadzonym na podstawie art. 479³⁶⁻⁴⁵ kpc.

Kwestia rozszerzonej prawomocności wyroku SOKiK na podstawie którego dokonany jest wpis postanowienia do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc została ostatecznie rozstrzygnięta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006r. w sprawie o sygn. akt. III SZP 3/06. W ślad za tym należy przyjąć, że orzeczenie sądu w danej sprawie ma skutek również wobec osób trzecich, czyli w przypadku, gdy zakazana jest już jedna klauzula jako niezgodna z prawem, a w obrocie gospodarczym w stosunku do konsumentów funkcjonuje zapis o treści analogicznej jak ten w klauzuli zakazanej, celowe jest uznanie, że treść zapisu stosowana wobec konsumentów innych aniżeli ci dotknięci zapisem już zakazany, stanowi o bezprawności takiego działania i równocześnie jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 2 w postaci stosowania klauzul umownych wpisanych do rejestru klauzul uznanych za niedozwolone. Nie jest przy tym konieczne by treść badanego postanowienia wzorca umowy była literalnie identyczna jak treść postanowienia wpisanego do rejestru. Wystarczy, by kwestionowane a porównywane postanowienie mieściło się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, by mogło korzystać z jej rozszerzonej prawomocności.

Zatem, dla stwierdzenia stosowania praktyki, polegającej na bezprawnym naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów poprzez stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień umowy uznanych za niedozwolone konieczne jest wykazanie, że stosowanie przez przedsiębiorcę w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umownego są tożsame z wpisem do rejestru postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolony dokonany przez Prezesa UOKiK na mocy stosownego orzeczenia Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Zakwestionowane w niniejszym postępowaniu zapisy zawarte są we wzorze nr I, II, III umowy o przeprowadzenie zajęć językowych, który bezspornie stosowany był powszechnie przez przedsiębiorcę w obrocie gospodarczym, w tym w obrocie z konsumentami.

1. Zapis § 2.2 wzoru Nr I i III w brzmieniu: *„Zaległość w opłacie czesnego może spowodować rozwiązanie umowy przez prowadzącego szkołę w trybie natychmiastowym, bez zachowania okresu wypowiedzenia i skreślenia z listy słuchaczy” jest tożsame z postanowieniem wpisanym do rejestru klauzul zakazanych na mocy wyroku Sądu Okręgowego Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27.02.2006r. sygn. akt. XVII Amc 105/04 o treści: „Nieusprawiedliwione zaleganie z uiszczeniem czesnego lub innych opłat spowoduje skreślenie z listy studentów”.* Zapis o tej treści wpisany został do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone w dniu 29 maja 2006r. pod nr 726.

W ocenie Prezesa Urzędu zapis zakwestionowany w niniejszym postępowaniu mieści się w hipotezie postanowienia wpisanego do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone. W tym przypadku SOKiK uznał, że cytowane wyżej postanowienia naruszają art. 385¹ § 1 Kc ponieważ kształtują prawa i obowiązki konsumenta w

sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a przy tym rażąco naruszają jego interesy. Skreślenie słuchacza z listy uczestników kursu z powodu nie uiszczenia opłaty – bez wezwania uczestnika do uregulowania zaległości i wyznaczenia mu dodatkowego terminu do zapłaty naruszają dobre obyczaje kupieckie i zasady współzycia takie jak: zaufanie, życzliwość i uczciwość.

Niżej wymienione postanowienia: § 3 1. wzoru Nr I w brzmieniu - *"Prowadzący szkołę zastrzega sobie, że w przypadku zmniejszenia liczby słuchaczy do 6 osób w grupie (z przyczyn niezależnych od ośrodka) po wcześniejszej konsultacji z członkami grupy, będzie miał prawo dokonać reorganizacji grupy w celu przeniesienia pozostałych słuchaczy do grup o takim samym stopniu zaawansowania i programie nauczania"*, § 3.1. wzoru nr II i III w brzmieniu: *"Prowadzący szkołę zastrzega sobie, że w przypadkach zmniejszenia liczby słuchaczy do 3 osób w grupie (z przyczyn niezależnych od ośrodka) po wcześniejszej konsultacji z członkami grupy, będzie miał prawo dokonać reorganizacji grupy w celu przeniesienia pozostałych słuchaczy do grup o takim samym zaawansowaniu i programie nauczania"*; - są tożsame z postanowieniem wzorca umowy zakwestionowanego i uznanego za niedozwolone na mocy wyroku Sądu Okręgowego Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 marca 2006r. sygn. akt. XVII Amc 40/05 w brzmieniu :

„W przypadku gdy liczba uczestników w grupie spada poniżej siedmiu osób, szkoła proponuje 3 rozwiązania :

- *utworzenie grupy ekskluzywnej (4-6 osób)*
- *dojście do innej o odpowiednim poziomie zaawansowania*
- *zawieszenie grup”.*

Klauzula o takim brzmieniu wpisana została do rejestru klauzul zakazanych w dniu 20 czerwca 2006r. pod nr 755.

Z kolei wyrokiem Sądu Okręgowego Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 kwietnia 2006r. sygn. akt. XVII Amc 43/05 zakwestionowane zostały i uznane za niedozwolone następujące postanowienia wzorca umowy: *” W przypadku znacznie zmniejszonej liczby słuchaczy (poniżej 6 osób) Ośrodek Wiedza ma prawo połączenia grup lub podniesienia odpłatności za uczestnictwo w kursie, rozwiązania grupy lub zmniejszenia liczby zajęć”.* Zapis o tej treści wpisany został do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone w dniu 03 lipca 2006r. pod nr 787.

W ocenie Prezesa Urzędu zakwestionowane zapisy Regulaminu, jakkolwiek nie jednobrzmiące, są w swojej treści są tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, a to z racji tego, że mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej de rejestru.

W analizowanym przypadku SOKiK uznał, że cytowane wyżej postanowienia naruszają art. 385¹ § 1 Kc ponieważ kształtują prawa o obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a przy tym rażąco naruszają jego interesy: *„Jeżeli szkoła językowa zastrzega sobie możliwość zmiany istotnych warunków uczestnictwa w kursie językowym, z powodu zmniejszenia się liczby kursantów, osoby uczestniczące w kursie muszą mieć możliwość odstąpienia od umowy”.*

3. Zapis § 4 1. wzoru nr I, II, III umowy w brzmieniu: „*W razie wypowiedzenia umowy przez słuchacza bądź skreślenia go z Listy słuchaczy zgodnie z § 2 ust.2 jest on zobowiązany do uiszczenia czesnego, które pozostało do opłacenia do dnia rozwiązania umowy zgodnie z § 2 ust.1 oraz zwrotu kwoty stanowiącej równowartość udzielonych mu zniżek*” jest tożsamy z postanowieniem, które na mocy wyroku Sądu Okręgowego Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12 stycznia 2005r. sygn. akt. XVII Amc 13/04 zostało uznane za niedozwolone w brzmieniu: „*Po zamknięciu list lub rozpoczęciu zajęć, szkoła nie zwraca opłat wniesionych bez względu na przyczynę rezygnacji, na co zgadza się słuchacz podpisując oświadczenie przy pierwszej wpłacie*”. Postanowienie o tej treści zostało wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc w dniu 5 maja 2005r. pod nr 396. Również w wyroku z dnia 16 grudnia 2004r. sygn. akt. XVII Amc19/04 SOKiK uznał za niedozwolone i zakazał stosowania obrotu z konsumentami postanowień wzorca umowy o treści: *Wszelkie wniesione przez Kursanta opłaty nie podlegają zwrotowi...*” oraz „*Wpłaty dokonane przez słuchacza nie podlegają zwrotowi*”. Postanowienia te zostały wpisane w dniu 5 maja 2005r. do Rejestru pod nr 392 i 393.

Dodatkowo przytoczyć można również inne postanowienia, regulujące ten sam odcinek uprawnień stron umowy, uznanych przez SOKiK za niedozwolone w obrocie z konsumentami, a mianowicie: „*w przypadku rezygnacji po tym okresie, uiszczona kwota nie podlega zwrotowi*” – wyrok SOKiK z dnia 18 maja 2006r. sygn. akt. XVII Amc 70/05 , data wpisu do rejestru 8 sierpnia 2006 nr 807 oraz „*opłaty za niewykorzystane lekcje nie podlegają zwrotowi*”- wyrok SOKiK z dnia 27 marca 2006r. sygn. akt. XVII Amc 40/05 , data wpisu 20 czerwiec 2006 nr 748.

Art. 100g ustawy o ochronie (...) stanowi, że nie wszczyna się postępowania w sprawie stosowania praktyka naruszających zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania upłynął rok.

Zgodnie z ustaleniami organu antymonopolowego wzorzec umowy nr I przestał obowiązywać z dniem 27 czerwca 2006r. zaś wzorzec umowy nr II i III z dniem 30 czerwca 2006r.

Zatem wszczęcie postępowania administracyjnego dotyczące wydania decyzji w sprawie praktyk, polegających na naruszeniu przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów zostało wszczęte z dochowaniem terminu określonego w art. 93 ustawy o ochronie (...).

W sytuacji, gdy przedsiębiorca zaniechał stosowania określonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, na podstawie art. 23 e ust. 2 Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydaje decyzję, w której stwierdza, że przedsiębiorca stosował praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów oraz, że zaniechał jej stosowania.

Ponieważ, w ocenie Prezesa Urzędu, oświadczenie przedsiębiorcy Piotra Wasaka o zaprzestaniu stosowania wzorca umownego nr I, II, III z końcem roku szkolnego 2005/2006 nie budzi wątpliwości, zasadne jest wydanie decyzji stwierdzającej zaniechanie stosowania kwestionowanych zapisów przez przedsiębiorcę.

II.

W obowiązującym w roku szkolnym 2006/2007 wzorze umowy nr IV Prezes Urzędu zakwestionował zapis o treści:

§ 3.1. wzoru nr IV: *”W przypadku, gdy z przyczyn niezależnych od ośrodka nastąpi zmniejszenie liczby słuchaczy w grupie, do której uczęszcza Słuchacz, do 5 osób, Ośrodek zastrzega sobie prawo do podwyższenia w danym semestrze każdemu ze słuchaczy wysokość czesnego proporcjonalnie do wartości czesnego utraconego przez ośrodek w wyniku zmniejszenia liczby słuchaczy w grupie lub dokonania połączenia grup 4. § 4.1.*

Zapis ten (stosowany w zmienionej wersji w poprzednim roku szkolnym) jest tożsamy z cytowanymi wyżej postanowieniami wpisanymi do rejestru klauzul zakazanych w dniu 20 czerwca 2006r. pod nr 755 oraz w dniu 03 lipca 2006r. pod nr 787 - na mocy odpowiednio wyroku SOKiK z dnia 27 marca 2006r. sygn. akt. XVII Amc 40/05 oraz 13 kwietnia 2006r. sygn. akt. XVII Amc 43/05. Treść klauzul abuzywnych została przytoczona w całości w uzasadnieniu pkt. I niniejszej decyzji.

Przedsiębiorca Piotr Wasak jakkolwiek zadeklarował zaprzestanie stosowania w/w postanowienia do dnia 31 marca 2007r., to nie daje to podstaw do wydania decyzji stwierdzającej zaniechanie stosowania kwestionowanego zapisu, który musi być faktem na dzień zakończenia postępowania dowodowego. Prezes Urzędu traktuje deklarację przedsiębiorcy jako dobrowolną chęć podjęcia działań w celu usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, poprzez eliminację z obrotu w/w zapisu.

W przypadku gdy dochodzi do naruszenia art. 23 a ust.1 lub 2 ustawy o ochronie (...) organ antymonopolowy na mocy art. 23c ust.1 ustawy uznaje określoną praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazuje zaniechania jej stosowania. Nakaz zaniechania stosowania obowiązuje przedsiębiorcę od daty prawomocności decyzji, co oznacza, że Piotr Wasak z datą uprawomocnienia decyzji nie może stosować w obrocie z konsumentami wzorca umowy zawierającego kwestionowany zapis.

Wobec powyższego uznać należy, że spełnione zostały wszystkie przesłanki warunkujące uznanie działań Pana Piotra Wasaka prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Ośrodek Szkolenia, Doksztalcania i Doskonalenia Kadr „Kursor” ul. Narutowicza 62 w Lublinie za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23 a ust.1 i 2 ustawy o ochronie (...) tj. działanie bezprawne, które polega na stosowaniu w obrocie z konsumentami zapisów, które zostały uznane przez Sąd Okręgowy w Warszawie Ochrony Konkurencji i Konsumentów za postanowienia wzorca umowy uznane za niedozwolone i wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc.

Mając powyższe na względzie, orzeka się jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...), w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. od decyzji Prezesa przysługuje odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Lublinie.

Otrzymuje :

Piotr Wasak

Ośrodek Szkolenia, Doksztalcania i Doskonalenia Kadr „Kursor”

ul. Kolorowa 4/16

20-802 Lublin

Z upoważnienia Prezesa UOKiK

Dyrektor Delegatury w Lublinie
Ewa Wiszniowska